

Zdravotnické služby

- jsou službami v právním smyslu (čl. 56-57 SFEU), ale směrnice o službách 2006/123 se na ně nevztahuje
- **tradičně teritoriální omezení (náklady - pojištění)** - finanční rovnováha systémů sociálního zabezpečení = **DOVOLENÉ OMEZENÍ VOLNÉHO POHYBU SLUŽEB**
- **dříve:** nařízení 1408/71, později 883/04 – **proplácení péče poskytnuté v zahraničí:**
  - jen akutní případy (EKZP)
  - jen výslovný souhlas předem
- **judikatura:**
  - Kohll (C-158/96), Decker (C-120/95): není třeba souhlasu předem, ale proplácí se jen v rámci domácího limitu
  - Geraets Smits a Peerbooms (C-157/99): možno neudělit souhlas z důvodu nezbytnosti **je-li možné, aby pacient podstoupil stejné** (obdobné) léčení přímo ve svém domovském státě. Léčba v jiném státě = mrhání veřejnými prostředky

Zdravotnické služby – směrnice č. 2011/24 o uplatňování práv pacientů v přeshraniční zdravotní péči

- Vnitrostátní orgány mohou zavést systém „předběžného povolení“ pro cestu do jiného členského státu za účelem léčby ve třech případech:
  - pokud se jedná o zdravotní péči vyžadující alespoň jednodenní **hospitalizaci**;
  - pokud se jedná o **vysoce specializovanou a finančně náročnou** zdravotní péči;
  - pokud se jedná o **obzvláště závažné a specifické případy**, kdy jsou kladeny vysoké nároky na kvalitu a bezpečnost péče poskytované **konkrétním poskytovatelem**.
- V těchto třech případech budou muset pacienti předem požádat o povolení, které vydává vnitrostátní zdravotnický orgán zodpovědný za proplácení nákladů za ošetření.
- Vrácení nákladů na léčbu v zahraničí:
  - Pacientům budou vynaložené prostředky vyplaceny zpět ve výši odpovídající částce, kterou by obdrželi za tentýž typ zdravotní péče ve své zemi. Pokud je léčení v zahraničí levnější než v domovské zemi, bude náhrada odrážet skutečnou cenu léčení.
- Zdravotní péče v zahraničí v případě, že **adekvátní léčba není v domovském státě k dispozici**:
  - Nárok na náhradu pouze tehdy, pokud spadá do „**souboru benefitů**“, na které je nárok podle právních předpisů domovského státu (vnitrostátní kontaktní místo).
- Platba za přeshraniční léčbu předem:
  - Pacienti musí obvykle platit předem a teprve zpětně jim vynaložené prostředky proplatí příslušný vnitrostátní orgán, a to co nejdříve.

Volný pohyb osob v EU
Prostor svobody, bezpečnosti a
práva

2018

Volný pohyb osob v EHS (ekonomická svoboda)

Původně:

ekonomická svoboda

- pravidla pro volný

pohyb (turistika) a

pohyb/pobyt (ekonomická
aktivita)

Volný pohyb pracovníků

Zahrnuje tato práva:

- opuštění svého státu
- vstup a pobyt na území jiného členského státu
- právo ucházet se o zaměstnání, být zaměstnán, pobírat důchod atd. – vše za stejných podmínek jako domácí občané
(**zákaz diskriminace podle státní příslušnosti**)

Volný pohyb pracovníků – čl. 45 SFEU

- 1. Je zajištěn volný pohyb pracovníků v Unii.
- 2. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států **na základě státní příslušnosti**, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.
- 3. S výhradou omezení odůvodněných **veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností a ochranou zdraví** zahrnuje právo:
  - a) ucházet se o skutečně nabízená pracovní místa;
  - b) pohybovat se za tím účelem volně na území členských států;
  - c) pobývat v některém z členských států za účelem výkonu zaměstnání v souladu s právními a správními předpisy, jež upravují zaměstnávání vlastních státních příslušníků;
  - d) zůstat na území členského státu po skončení zaměstnání za podmínek, které budou předmětem nařízení vydaných Komisí.
- **4. Tento článek se nepoužije pro zaměstnání ve veřejné správě.**

Nárok na sociální dávky v EU

- **Základní pravidlo: sociální zabezpečení občanů se odvíjí od země, ve které občan pracuje a odvádí sociální pojištění.**
- občanství nehraje roli
- týká se to především dávek:
  - v nemoci
  - v mateřství a rovnocenné otcovské dávky
  - v invaliditě
  - ve stáří
  - při pracovních úrazech a nemocech z povolání
  - v nezaměstnanosti (nikoli hned po příjezdu)
- V zemi, kde se odvádí pojištění: asimilační režim (EU, EHP a Švýcarsko)

Kdy vzniká nárok na sociální dávky v jiném státě EU

- Jakmile v zahraničí máte bydliště a **najdete práci**, a začnete v dané zemi **odvádět pojištění**, bude vám vznikat **nárok na další dávky** i v dané zemi. Pozor – rozdílná kvalifikace „bydliště“ - například podmínka minimální odpracované doby..
- I při nedostatku peněžních prostředků nelze vynucovat opuštění hostitelské země, pokud můžete prokázat, že i nadále **hledáte zaměstnání a máte reálnou šanci ho najít.**

Volný pohyb dalších osob ekonomicky činných

- podnikatelé, živnostníci, advokáti, umělci apod.
- platí stejný režim, tj. zákaz diskriminace podle státní příslušnosti
- sociální dávky: jako u pracovníků
- národní režim:
  - **uznávání kvalifikace**, vázané živnosti
  - harmonizační směrnice: uznávání vzdělání, osvědčení o vzdělání, 2 metody úpravy (lékaři)

Volný pohyb osob v EHS (EU)

Výjimky:

1. odmítnutí vstupu na své území, vyhoštění:

- ohrožení veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti
- ohrožení zdraví vlastního obyvatelstva

2. odmítnutí dlouhodobého pobytu, zaměstnání:

- **zaměstnání ve státní správě s podílem na výkonu státní moci**

U jiných osob než pracovníků:

- nedostatek finančních zdrojů (živobytí)
- nedostatek nemocenského pojištění
- důvody v bodu 1 (např. obchod s drogami)

Speciální výjimka pro všechny kategorie ekonomicky činných osob

Čl. 45 odst. 4 SFEU: **4. Tento článek se nepoužije pro
zaměstnání ve veřejné správě.**

Čl. 51: Ustanovení této kapitoly (služby) se nevztahují na činnosti, které jsou v příslušném členském státě spjaté, i když jen příležitostně, s výkonem veřejné moci.

- pojem veřejná správa
- **podíl na výkonu veřejné moci**
- lze takto vyloučit cizince a není to diskriminace
- restriktivní výklad

Občanství EU (od 1993)

- Maastrichtská smlouva o EU 1992/1993
- **doplňuje (nenahrazuje) státní občanství**
- žádné povinnosti
- **práva:**
  - volný pohyb a pobyt,
  - volební právo (EP, místní zastupitelstva)
  - petice, stížnosti ombudsmanovi
  - diplomatická a konzulární ochrana

Volný pohyb osob v EU obecně

Od 1993 základní právo občana EU: **volný pohyb a pobyt** v členských zemích

Lisabon (2009): Právní úprava sjednocena pro všechny kategorie osob a jejich rodinné příslušníky

pracovníci a podnikatelé (OSVČ)

studenti

důchodci

ostatní

+ rodinní příslušníci

Režim pohybu a pobytu - 1

- směrnice 2004/38
- sjednocená úprava pro všechny občany EU a rodinné příslušníky
- **vstup na území členského státu**
- **pobyt do 3 měsíců**
- **pobyt nad 3 měsíce**
- **trvalý pobyt (nad 5 let)**

Režim pohybu a pobytu - 2

Vstup na území členského státu

- výjimky (zůstaly stejné):
  - ohrožení **veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti**
  - ohrožení **zdraví** vlastního obyvatelstva
- doklady:
  - občané EU: průkaz totožnosti
  - rodinní příslušníci ze třetích zemí: pas (+ vízum)
    - nárok na získání víza

Režim pohybu a pobytu - 3

Pobyt do 3 měsíců

- bez formalit, bez podmínek

Pobyt nad 3 měsíce

- podmínky:
  - zaměstnání, podnikání, dostatek prostředků, zdravotní pojištění – rodinní příslušníci (i cizinci ze 3. zemí)
- formality (na dobu určitou):
  - občan EU: osvědčení o registraci („povolení k pobytu“)
  - rodinný příslušník (i cizinec ze 3. země): pobytová karta

Směrnice 2004/38 o pobytu nad 3 měsíce

Článek 7 - Právo pobytu po dobu delší než tři měsíce

1. Všichni občané Unie mají právo pobytu na území jiného členského státu po dobu delší než tři měsíce, pokud:

a) jsou v hostitelském členském státě **zaměstnanými osobami nebo osobami samostatně výdělečně činnými**; nebo

b) **mají pro sebe a své rodinné příslušníky dostatečné prostředky**, aby se po dobu svého pobytu **nestali zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu, a jsou účastníky zdravotního pojištění**,
...nebo

c) — **jsou zapsáni** u soukromého či veřejného subjektu, akreditovaného nebo financovaného hostitelským členským státem v souladu s jeho právními předpisy nebo správní praxí z prvotního důvodu **studia, včetně odborné přípravy**, a
— **jsou účastníky zdravotního pojištění** a prohlášením nebo jiným podobným prostředkem ujistí příslušný vnitrostátní orgán, že **mají dostatečné prostředky** pro sebe a své rodinné příslušníky, aby se po dobu jejich **pobytu nestali zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu**; nebo

d) **jsou rodinnými příslušníky** doprovázejícími nebo následujícími občana Unie, který splňuje podmínky uvedené v písmenech a), b) nebo c).

2. Právo pobytu stanovené v odstavci 1 se vztahuje rovněž **na rodinné příslušníky** doprovázející nebo následující v hostitelském členském státě občana Unie, **kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu**, za předpokladu, že tento občan Unie splňuje podmínky stanovené v odst. 1 písm. a), b) nebo c).

3. Občan Unie, který **již není zaměstnanou osobou ani samostatně výdělečně činnou osobou**, si **ponechává postavení zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně**, pokud:

a) není **dočasně** schopen pracovat v důsledku nemoci nebo úrazu;

b) je řádně zapsán jako **nedobrovolný nezaměstnaný** poté, co byl zaměstnán více než jeden rok a je řádně **zaregistrován u příslušného úřadu práce** jako uchazeč o zaměstnání;

c) je řádně zapsán jako **nedobrovolný nezaměstnaný** po méně než jednoročním zaměstnání, a je řádně zaregistrován u příslušného úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání.

d) **zahájí odbornou přípravu.**

Režim pohybu a pobytu - 4

Právo trvalého pobytu

- vznik: legální pobyt 5 let bez většího přerušení
- dokumenty (na dobu neurčitou):
  - občan EU – doklad o trvalém pobytu
  - rodinný příslušník: karta trvalého pobytu

Režim pohybu a pobytu – zákaz diskriminace podle státní příslušnosti

**Ve všech oblastech působnosti
Smlouvy o fungování EU:**

zaručeno stejné zacházení jako vůči
státním příslušníkům hostitelského
státu

Omezení práva vstupu a práva pobytu

- **výjimky:**
  - ohrožení **veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti**
  - ohrožení **zdraví** vlastního obyvatelstva
- osobní chování dotyčné osoby
- skutečné, aktuální a závažné ohrožení zájmu
- veřejné zdraví: nemoci s epidemickým potenciálem, nakažlivé nemoci, pokud ochrana i domácích

Vyhoštění občana EU

- z důvodu ochrany veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti
- trvalý pobyt: jen zcela výjimečně
- *Donatella Calfa (C-348/96)* Automatické doživotní vyhoštění jako trestní sankce za obchod s drogami = překážka uplatňování základních svobod. Je třeba zvažovat tyto důsledky – vyhoštění jen dočasné podle závažnosti konkrétního činu
- zákaz pobytu: po 3 letech lze žádat o zrušení

Rodinní příslušníci - judikatura

- **MRAX (C-459/99)** – právo na vstup rodinného příslušníka občana Unie vyplývá přímo z rodinného vztahu – za neoprávněný vstup lze trestat, ale nelze následně odepřít vízum
- **Metock (C-127/08)** – není podmínkou, aby rodinný příslušník v Unii před podáním žádosti o povolení k pobytu předem legálně pobýval
- **Zambrano (C-34/09)** – nelegální pobyt kolumbijských manželů, dvě děti narozené v Belgii = občanství Belgie – nelze rodičům odepřít právo pobytu v EU (děti závislé)
- **McCarthy (C-434/09) a Dereci (C-256/11)** – občané EU nikdy nevyužili právo volného pohybu – neaplikuje se směrnice 2004/38 – proto možno rodinným příslušníkům ze 3. států odepřít povolení k pobytu, není zde důvod jako v Zambrano